

8. A (katjusa.rucigaj@guest.arnes.si)

Dragi osmošolci!

Ta teden bomo dokončali predzadnje poglavje v delovnem zvezku. Povadili boste vse odvisnike in spoznali, kaj je značilno za domače in prevzete besede. Modro obarvano besedilo si zapišite ali nalepite v zvezek, rešitve vseh nalog pa tako kot vedno najdete na koncu te priloge.

In še enkrat vabilo: ta teden (lahko pa tudi naslednjega oz. ko boste imeli čas) na spletni strani www.ric.si pod zavihkom Nacionalno preverjanje znanja – predmet slovenščina – 9. razred/3. triletje poiščite letošnji NPZ (kliknite na zavihek Preizkus znanja 2020; pod zavihkom Navodila za vrednotenje 2020 pa najdete rešitve). Če imate možnost, si ga oglejte, da dobite občutek, kaj vas čaka v devetem razredu. Najpogumnejši ga lahko poskusite tudi rešiti (ne pozabite, čas pisanja je omejen na 60 minut).

Sporočajte mi, kako vam gre, kje se pri nalogah v delovnem zvezku pojavljajo težave in kako ste s svojim znanjem zadovoljni. Če česar koli ne razumete, se mi oglasite z vprašanji.

Vaša učiteljica Katjuša

NAVODILA ZA DELO OD 11. 5. DO 15. 5. 2020

• Ste že kdaj pomislili, ali je bolj pravilno reči tiskalnik ali printer? Odgovor na to vprašanje boste našli v podpoglavju o **domačih in prevzetih besedah (delovni zvezek str. 97–106)**. V zvezek zapišite naslov in kratko razlago (obarvano z modro):

DOMAČE IN PREVZETE BESEDE (DZ str. 97–106)

Domače besede so nastale v slovenščini, zato jih vsi dobro razumemo. **Prevzete besede** pa smo v slovenščino prevzeli iz drugih jezikov (npr. angleščine, latinščine, nemščine, hrvaščine ...) in še danes občutimo, da so tujega izvora. Za večino prevzetih besed imamo domače sopomenke, zato je bolje, da uporabljamo domače besede, kadar imamo na voljo obe možnosti. Prevzete besede uporabljamo le, če v slovenščini zanje nimamo domače ustreznice (npr. garaža).

DOMAČA BESEDA (slovenski izvor)	PREVZETA BESEDA (tuji izvor)
tiskalnik	printer
zaslon	ekran
(ocvrt) krompirček	pomfri/pomfrit
trenutek	moment
/	garaža
/	virus
brezplačen/zastonj	gratis

Po zapisu razlage si preberite še razlago v okvirčku na strani 100 v DZ in podčrtajte bistvo. Nato se v **delovnem zvezku** lotite reševanja nalog **2–13 na str. 97–106** (ni potrebno rešiti naloge str. 97/1). Svoje odgovore **preverite v rešitvah**, ki jih najdete na koncu te priloge ali pa na povezavi Mladinske knjige

https://www.mladinska.com/sola/ucbeniki_mkz/resitve-nalog#Sloven%C5%A1%C4%8Dina,%209.%20razred
pod zavihkom 8. razred: Slovenščina 8, samostojni delovni zvezek 1. in 2. del (na straneh 101–104).

• Na koncu se boste lotili še **preverjanja/nalog za vse odvisnike**, ki ste jih letos spoznali: **delovni zvezek str. 107–108/1.–5.** Pred reševanjem ponovite vseh deset vrst odvisnikov iz zvezka. Svoje odgovore **preverite v rešitvah**, ki jih najdete na koncu te priloge ali pa na povezavi Mladinske knjige

https://www.mladinska.com/sola/ucbeniki_mkz/resitve-nalog#Sloven%C5%A1%C4%8Dina,%209.%20razred

pod zavihkom 8. razred: Slovenščina 8, samostojni delovni zvezek 1. in 2. del (na straneh 105–106). **Pozor:** Če ima kdo v nalogi 1 na strani 107 še napačno navodilo: *Poveži dve enostavni povedi v enostavno poved z zahtevanim odvisnikom*, naj to popravi v: *Poveži dve enostavni povedi v dvostavno poved z zahtevanim odvisnikom*.

8. A – REŠITVE DELOVNI ZVEZEK: COPRNIŠKI BAL – DOMAČE IN PREVZETE BESEDE

2. naloga: a-naloga:

A O tem, kako bo potekal Coprniški bal.

B O tem, kako se bodo zabavale coprnice.

C O tem, kako se zabava povodni mož Jezerko. Č O tem, kako Martin Krpan predstavi svojo moč.

b-naloga: Podobno besedilo bi lahko prebral/-a ali slišal/-a tudi **v lokalnem časopisu/v dnevnem časopisu/v šolskem glasilu/v učbeniku za kemijo/v enciklopediji/v Gei/v TV-poročilih/na ulicah ob predstavitvi karnevala.**

c-naloga: pramati Uršula, Butalci, žabon Brontoskok, Martin Krpan, povodni mož Jezerko, coprnica Liza

3. naloga: a-naloga: Pisec besedila *Coprniški bal* **bi lahko uporabil spremenjeno poved**/ne bi mogel uporabiti spremenjene povedi, **saj povedi pomenita**/ne pomenita **enako**.

b-naloga:

A Po tem, da imajo različni pomen.

B Po tem, da so ene knjižne, druge pa slengovske.

C Po tem, da so ene po izvoru slovenske, druge pa prevzete iz tujih jezikov.

4. naloga:

3 gala (slavnosten, svečan)

4 elitne (izbrane)

2 rekorden (največji)

1 rezultat (dosežek)

5. naloga: a-naloga: Po smislu, npr.: maškara: **je oseba, ki je oblečena v pustne obleke** kostum: **je posebne vrste oblačila za pustni spreved/pustno zabavo**

b-naloga: Po smislu, npr.: Po vasi so že nekaj dni pred pustom hodile maškare. Miha ni vedel, kateri kostum naj obleče za sobotni spreved po mestu.

c-naloga: Besedi sta domači/**prevzeti**, saj sta nastali v slovenščini/**smo ju v slovenščino prevzeli iz drugih jezikov**.

č-naloga: Npr.: **DA** NE Utemeljitev: **Za maškaro bi lahko uporabil besedo šema, za besedo kostum pa obleka.**

6. naloga: a-naloga: Npr.:

Sam/-a več uporabljam **domače besede**/prevzete besede, **ker jih bolje razumem sam in vsi okoli mene**.

b-naloga: V slovenskih besedilih je ustrezneje uporabljati

A prevzete besede, saj besedilo deluje bolj učeno in strokovno.

B domače besede, saj jih večina ljudi lažje in bolje razume.

C prevzete besede, saj jih razumejo tudi tisti, ki slovensko ne govorijo.

Č domače besede, saj v slovenščini ne moremo govoriti o zapletenih stvareh.

7. naloga: a-naloga:

Naslovnik vabila na ptujsko kurentovanje: **javnost/vsi, ki jih zanima kurentovanje** Naslovnik

vabila na pustovanje na Bučah: **krajani KS Buče**

b-naloga:

	Vabilo na Kurentov skok	Vabilo na pustovanje
Kraj prireditve	domačija Matevža Zokija v Budini pri Ptujju	igrišče na Bučah
Čas prireditve	svečnica ob polnoči/torek, 2. 2./2. februar 2016, ob 24. uri	9. februar 2016 ob 14. uri
Dodatna ponudba	/	bogate praktične nagrade za vse maškare, specialna nagrada za izvirno masko

c-naloga:

izročilo, princ, karneval

č-naloga:

2 specialen (poseben)

1 donator (darovalec)

3 aktualen (trenutno pomemben, nujen)

d-naloga:

tinejdžer – **najstnik** penzionist – **upokojenec**

gratis – **zastonj/brezplačno** kreativnost – **ustvarjalnost**

Po smislu, npr.:

Najstnik je s svojim glasnim poslušanjem glasbe pogosto vznemirjal starejše ljudi.

Mama je dobila za nagrado **brezplačno** vstopnico za ogled opere.

Upokojenec se je z ostalimi udeleženci pohoda povzpел na Šmarno goro. Šolsko ministrico je presenetila **ustvarjalnost** učencev na šoli.

e-naloga: Po smislu, npr.: DA **NE**

Uporaba prevzetih besed se mi zdi **se mi ne zdi ustrezna**, ker **je bilo vabilo namenjeno krajanom, ki bi ga bolje razumeli, če bi bile v njem uporabljene domače besede./ker imamo slovenske izraze, ki bi jih krajani bolje razumeli/ki povedo enako oz. so celo natančnejši/ki so za marsikoga bolj privlačni in lepši.**

8. naloga:

Slovenski pravopis

✓ **Slovar slovenskega knjižnega jezika**

✓ **Veliki slovar tujk**

Enciklopedija Slovenije

Leksikon slovenskih krajev

Slovenska slovnica

9. naloga: a-naloga:

teater – **gledališče**

internet – **medmrežje**

golman – **vratar**

kvaliteta – **kakovost**

eksperiment – **poskus/poizkus**

printer – **tiskalnik**

friteza – **cvrtnik**

komputer – **računalnik**

plan – **načrt**

monitor – **zaslon**

b-naloga:

Po smislu, npr., tri domače besede od:

Petra je v Prešernovem **gledališču** postala šepetalka.

Vratar domačega moštva je ubranil tri nevarne strele na gol.

Učencem z razredne stopnje smo pokazali zanimive **poskuse**.

Mama je v **cvrtniku** spekla ribe.

Jure in Petra sta se dogovorila da se bosta držala **načrta**, ki sta ga naredila prejšnji zvečer.

Na **medmrežju** sem iskal potrebne podatke za seminarsko nalogo.

Kvaliteta sadja in zelenjave je bila v trgovini zelo slaba.

Tiskalnik se mi je pokvaril, zato bom morala kupiti novega.

Oče je Tinetu za rojstni dan kupil nov **računalnik**.

Fotografije s potovanja smo si ogledali kar na računalniškem **zaslonu**.

10. naloga:

- Popularen je karneval na Opčinah pri Trstu.
- Najbolj znani pustni karnevali so v Benetkah, Kölnu, Münchnu, na Dunaju in v Rio de Janeiru.
- Benetke ležijo v Italiji, Köln in München v Nemčiji, Dunaj v Avstriji, Rio de Janeiro v Braziliji.

a-naloga:

Besede *popularen, karneval, atrakcija, samba, rumba*

- so domače/**prevzete**.
- so **občna**/lastna imena.
- zapisujemo tako kot v jeziku, iz katerega smo jih prevzeli/**prilagojeno slovenščini**.

b-naloga:

Prevzeta imena večine mest **smo zapisali tako kot v jeziku, iz katerega smo jih prevzeli**. Prevzeta imena držav **smo tudi v zapisu prilagodili slovenščini**. **c-naloga:**

- Benetke – **Venezia**, Trst – **Trieste**, Opčine – **Opicina**, Dunaj – **Wien**

2 Benetke (to je kraj, ki je bil v zgodovini pomemben za Slovence)

1 Trst (to je kraj, kjer živi slovenska manjšina)

1 Opčine (to je kraj, kjer živi slovenska manjšina)

2 Dunaj (to je kraj, ki je bil v zgodovini pomemben za Slovence)

Na primer: Podklošter, Beljak, Pliberk, Železna Kapla, Gradišče, Lipnica

12. naloga: a-naloga:

Besedilo je namenjeno **tistim, ki radi in z užitek jedo/ljubiteljem hrane/sladokuscem/ gurmanom**.

b-naloga: Na primer:

Pri nas pridejo na svoj račun tudi gurmani/**sladokusci**, saj je na voljo **pestra izbira**/pester asortiman slovenskih, francoskih in italijanskih posebnosti/**specialitet**. Naši kuharji pri pripravi jedi sledijo vsem svetovnim **smernicam**/trendom, pri tem pa seveda ne pozabimo na lično aranžirane/**okrašene** krožnike. Naše jedi so tudi paša za oči. Postrežemo vam jih v vrsti lepo urejenih restavracij s **prijetno notranjostjo**/prijetnim interierjem. Vse to zagotavlja, da boste vi in vaša družba vedno našli **okolje**/ambient, ki bo **popolnoma**/perfektno v skladu z **vašim razpoloženjem**/vašo atmosfero.

c-naloga:

coca cola - pizza – **pica**
koka kola
 spageti – toast – **tovst/opečenec**
špageti
 pommes frites pasta – **pašta**
 – **pomfrit**
 lasagna – juice – **džus**
lazanja
 whiskey – cognac – **konjak**
viski

13.a

iz Pariza **[pariza]**
 iz Londona **[londona]**
 iz Münchna [mühnhna] **[minhna]**

b-naloga: Prevezeta imena
 mest izgovarjamo **z glasovi**
slovenskega jezika/s tujimi
 glasovi.

c-naloga: Warszawa – **Varšava** Praha – **Praga**

Seine – **Sena** Rhein – **Ren**

č-naloga:

Graz	Gradec	Gorizia	Gorica
Villach	Beljak	Trieste	Trst
Klagenfurt	Celovec	Udine	Videm
Lavamünd	Labot	Tarvisio	Trbiž

8. A – REŠITVE DELOVNI ZVEZEK: VAJA DELA MOJSTRA – ODVISNIKI**1. naloga:**

Pril. odv.: Uspešno smo zaključili tečaj, ki smo ga opravili iz angleščine.

Vzr. odv.: Ker je začelo močno deževati, smo s prijatelji stekli proti kozolcu./S prijatelji smo stekli proti kozolcu, ker je začelo močno deževati.

Nam. odv.: Sorodniki so odpotovali v Afriko, da bi spoznati življenje domorodcev./Da bi sorodniki spoznali življenje domorodcev, so odpotovali v Afriko.

Pril. odv.: Po kosilu smo pojedli še čokoladne piškote, ki jih je spekla babica.

Pog. odv.: Starši me bodo včlanili v košarkarski klub, če se bom dobro učil./Če se bom dobro učil, me bodo starši včlanili v košarkarski klub.

Dop. odv.: Čeprav/Četudi/Kljub temu da so bili pohodniki utrujeni in premraženi, so prišli cilja./Pohodniki so prišli do cilja čeprav/četudi/kljub temu da so bili utrujeni in premraženi. **Pril. odv.:** Ustavili smo se pri hiši, pred katero je čakalo že veliko obiskovalcev.

2. naloga:

Anže je odgovoril na vprašanja, ki mu jih je postavil oče.

Moški, ki je imel košate brke, je pred blokom skoraj prestrašil majhne otroke.

Oče je moral vrata, ki so vodila v kuhinjo, zaradi škripanja namazati.

Najprej so oddali svojo seminarsko nalogo učenci, ki so nadarjeni.

Streho, ki je bila narejena iz lesa, je bilo potrebno dobro zaščititi.

Na katero vprašanje?

Kateri moški?

Katera vrata?

Kateri učenci?

Katero streho?

a-naloga:

DA NE

Utemeljitev: Vsi odvisniki so prilastkovi.

b-naloga:

Anže je odgovoril na očetova vprašanja.

Moški s košatimi brki je pred blokom skoraj prestrašil majhne otroke.

Oče je moral kuhinjska vrata zaradi škripanja namazati.

Najprej so oddali svojo seminarsko nalogo nadarjeni učenci.

Streho iz lesa/Leseno streho je bilo potrebno dobro zaščititi.

3. naloga:

Čeprav Lea ni poznala not, je zapela pesem zares čudovito.
Najmlajši otroci so odšli v mesto, da si bodo ogledali pustni sprevod.
Vlak, ki je pripeljal iz Ljubljane, je imel zaradi kamenja na progi enourno zamudo.
Ko bo maj, načrtujemo za vse člane izlet v Belo krajino.
Zaradi alergije ni smel jesti sladoleda, ki je narejen iz jagod/ki ima okus jagod.

4. naloga:

- 7 Oče bo jutri opral svoj avto,
- 3 Sosedov Miha je začel obiskovati vrtec,
- 9 Tina je imela pred nastopom tremo,
- 1 Obljubljeno nam je bilo,
- 8 Plesalci so morali pohiteti,
- 2 Sara so novinarji spraševali,
- 4 Novakovi se bodo preselili tja,
- 5 Delavec je pri babici odpravil težave z odtokom,
- 10 Teta je dobrim ljudem oddala svojo mačko,
- 6 Rada berem zgodbe

- 7 če bo lepo vreme.
- 3 ko je bil star štiri leta.
- 9 čeprav se je nanj dobro pripravila.
- 1 da se bomo v hišo lahko vselili spomladi.
- 8 da ne bi zamudili nastopa.
- 2 ali bo nadaljevala s tekom na smučeh.
- 4 kjer so otroci preživeli svoje otroštvo.
- 5 kot so mu naročili v podjetju.
- 10 ker ni mogla več skrbeti zanjo.
- 6 ki imajo srečen konec.

a, b-naloga:

Sosedov Miha je začel obiskovati vrtec, ko je bil star štiri leta.

Vprašalnica + pov. gl. st.: Kdaj je začel obiskovati? Vrsta odvisnika: časovni odv.

Tina je imela pred nastopom tremo, čeprav se je nanj dobro pripravila.

Vprašalnica + pov. gl. st.: Kljub čemu je imela? Vrsta odvisnika: dopustni odv.

Obljubljeno nam je bilo, da se bomo v hišo lahko vselili spomladi.

Vprašalnica + pov. gl. st.: Kaj je bilo obljubljeno? Vrsta odvisnika: osebkov odv.

Plesalci so morali pohiteti, da ne bi zamudili nastopa.

Vprašalnica + pov. gl. st.: Čemu so morali pohiteti? Vrsta odvisnika: namerni odv.

Sara so novinarji spraševali, ali bo nadaljevala s tekom na smučeh.

Vprašalnica + pov. gl. st.: Kaj so spraševali? Vrsta odvisnika: predmetni odv.

Novakovi se bodo preselili tja, kjer so otroci preživeli svoje otroštvo.

Vprašalnica + pov. gl. st.: Kam se bodo preselili? Vrsta odvisnika: krajevni odv.

Delavec je pri babici odpravil težave z odtokom, kot so mu naročili v podjetju.

Vprašalnica + pov. gl. st.: Kako je odpravil? Vrsta odvisnika: načinovni odv.

Teta je dobrim ljudem oddala svojo mačko, ker ni mogla več skrbeti zanjo.

Vprašalnica + pov. gl. st.: Zakaj je oddala? Vrsta odvisnika: vzročni odv.

Rada berem zgodbe, ki imajo srečen konec.

Vprašalnica + pov. gl. st.: Katere zgodbe? Vrsta odvisnika: prilastkov odv.

5. naloga: Po smislu, npr.:

Tea je Maji povedala novico ne, da bi se zavedala posledic svojega govorjenja. DA NE

Pojasnilo: **Veznik ne da je dvobesedni, zato mora vejica stati pred besedico ne.**

Medtem ko je poslušal glasbo, je pisal tudi svoj referat. DA NE

Pojasnilo: **Vejica je pravilno postavljena, saj loči glavni in odvisni stavek.**

Mitja je zamudil vlak, kljub temu, da je odšel pravočasno od doma. DA NE

Pojasnilo: **Veznik kljub temu da je večbesedni, zato mora vejica stati pred besedico kljub, medtem ko je pred besedico da ne smemo zapisati.**

Mama je prstan, ki je bil zlat odnesla očistiti k zlatarju. DA NE

Pojasnilo: **Manjka vejica za besedo zlat, saj je odvisnik vrinjeni stavek med dvema deloma glavnega stavke.**